

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **J. B.,** zast. Mgr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph.D., advokátem se sídlem v Brně, Bašty 2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 5. 2004, č. j. 24 Az 211/2004 - 12,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 5. 2004, č. j. 24 Az 211/2004 - 12, **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 16. 3. 2004, č. j. OAM-421/VL-20-04-2004, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). Současně bylo rozhodnuto o tom, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, a to na předtištěném formuláři s rukou doplněnými údaji, přičemž z podání je patrné pouze komu je adresováno, kdo jej činí, označení žalovaného, označení rozhodnutí proti němuž směřuje. Další údaje jsou již psány rukou žalobce, a to patrně v jeho mateřštině, s uvedením data a podpisem.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 29. 3. 2004, č. j. 24 Az 211/2004 – 7, vyzval žalobce, aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení odstranil vady podání a předložil překlad svého podání ze dne 13. 2. 2004 do českého jazyka, který je úředním jazykem, uvede

označení výroků rozhodnutí, které napadá, žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jakých konkrétních pochybení se žalovaný podle jeho názoru dopustil při zjišťování skutkového stavu nebo při právním posouzení věci, popřípadě jakých konkrétních vad řízení se žalovaný dopustil, apod. Současně poučil žalobce o tom, že nebude-li podání v uvedené lhůtě doplněno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne.

Žalobce výzvu převzal dne 9. 4. 2004, avšak žalobu nedoplnil.

Krajský soud v Ostravě z tohoto důvodu usnesením ze dne 28. 5. 2004, č. j. 24 Az 211/2004 – 12, podání žalobce odmítl.

V kasační stížnosti, jež je podána z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., stěžovatel uvádí, že podle § 18 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. má každý účastník řízení právo jednat ve svém mateřském jazyce, tzn. že v tomto jazyce může činit podání soudu, používat jej při soudním jednání, písemnosti doručované tomuto účastníku musí být opatřeny do jeho mateřského jazyka a má právo na tlumočníka. O právu jednat před soudem ve svém mateřském jazyce je soud povinen účastníka řízení poučit, jestliže poznatky z průběhu řízení ukazují, že mu bude třeba ustanovit tlumočníka. V souzené věci, kdy již z podání účastníka bylo patrno, že úřední jazyk neovládá, tuto svoji povinnost krajský soud nesplnil a neumožnil jednat účastníku řízení v jeho mateřském jazyce. Tím, že byl stěžovatel byl krajským soudem (usnesení ze dne 18. 3. 2004) vyzván k doplnění svého podání v jazyce, jemuž nerozumí, nebylo mu umožněno, aby svoji žalobu doplnil a odstranil tak vady podání. Vzhledem k výše uvedeném navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a uvedl, že podání stěžovatele neobsahovalo náležitosti žaloby a vytýkané nedostatky jím nebyly odstraněny. Dále odkázal na názor NSS publikovaný v rozsudku 3 Azs 26/2003, že pokud soud nenařídí jednání, není povinen ustanovit stěžovateli tlumočníka pro jednání před soudem.

Nejvyšší správní soud napadené usnesení přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Za důvodnou však soud shledal námitku stěžovatele, že byla porušena jeho zákonná práva v řízení o žalobě před soudem prvního stupně, když mu nebyla umožněna faktická účast v tomto řízení.

Ve smyslu ust. § 36 odst. 1 s. ř. s. má soud povinnost zachovávat rovné postavení účastníků, zejména poučením o jejich procesních právech a povinnostech. Explicitní vyjádření principu rovného postavení účastníků řízení, kde zpravidla stojí proti sobě fyzická nebo právnická osoba a správní orgán, považuje soud ve správním soudnictví za zvlášť důležité. Tato povinnost soudu je výrazem ústavně zaručeného práva na soudní a jinou právní

ochranu zakotveném v čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Uvedené ustanovení zakládá právo na právní pomoc v řízení před soudy, a to již od počátku řízení.

Předpokladem k uplatnění zákonného práva účastníka řízení jednat ve svém mateřském jazyce, resp. právu na tlumočníka (čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod), stejně tak i právu vyjádřit se ke způsobu projednání věci bez jednání (§ 51 s. ř. s.), je takové poučení, ze kterého je srozumitelný jeho obsah. Při své poučovací povinnosti má soud vycházet z okolností případu a volit takové prostředky a způsob, aby účastník nebyl na svých ústavně zaručených právech krácen. Obdržel-li stěžovatel výzvu soudu, v níž mu byly sděleny skutečnosti rozhodné k uplatnění jeho práv v řízení před soudem bez dalšího v jazyce, kterému nerozuměl, tudíž mu nebyl znám její obsah, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že soud prvního stupně nedostál své povinnosti stanovené v ustanovení § 36 s. ř. s a vůči stěžovateli, nepostupoval v souladu s čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí soudu v prvním stupni trpí vadami řízení, které zakládají jeho nepřezkoumatelnost z důvodu vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a proto podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozhodnutí krajského soudu a vrací věc k dalšímu řízení.

V dalším řízení se soud prvního stupně zaměří na nápravu vytýkaného pochybení, přitom volba prostředků bude záviset na úvaze soudu s ohledem na další vývoj procesní situace.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud prvního stupně ve svém novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. března 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu